

Αριστοφάνη

σύγνεφα

Ανοίγει η αυλαία. Ημίφως, προς τα χαράματα. Η σκηνή είναι χωρισμένη σε τρία μέρη: α) αριστερά φαίνεται το σπίτι του Στριμούρα, με ένα δίπατο κρεβάτι όπου κοιμούνται από κάτω ο Στριμούρας και πάνω ο Φειδίας, ο γιος του· μια εικόνα του Αγίου Βάρβαρου είναι κρεμασμένη στον τοίχο· β) στη μέση ο χώρος είναι ο άδειος δρόμος με ένα φανάρι· γ) δεξιά υπάρχει κάτι σαν άσπρο παραπέτασμα, όπου ο τοίχος της σχολής του Σωκράτη· η κορυφή μιας σκάλας φαίνεται να προεξέχει πίσω από το παραπέτασμα. Στο βάθος η Ακρόπολη, πάνω από ένα δάσος από κεραίες και κτίρια. Μία κόκκινη επιγραφή αναγράφει: ΠΩΛΕΙΤΑΙ.

Α΄ ΣΚΗΝΗ

Ο Στριμούρας αναδύεται σαν κάτι να τον ενοχλεί και ξυπνά. Τεντώνεται και χασμουριέται με μορφασμούς πόνου.

ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Ωχ, ωχ, ωχ...! Κύριε των δυνάμεων, πόσο ατέλειωτες είν' οι νυχτιές σου! *(Σηκώνεται και κοιτάζει έξω.)* Δε θα 'ρθει ποτέ η μέρα; Ορίστε! Έχει πόση ώρα που το κοκόρι ακούστηκε κι οι εργάτες ακόμη ροχαλίζουν. Πρωτύτερα δε γίνονταν αυτά τα πράματα... Αλλά φταίει αυτή η κρίση — στα κομμάτια να πάει — δεν έφταναν όλα τ' άλλα, ούτε τα εργατικά δεν μπορώ πια να μαλώσω εξαιτίας της.

Ο Στριμούρας βγαίνει προσεκτικά για κατούρημα. Επιστρέφει ανακουφισμένος. Στρέφεται προς το εσωτερικό του σπιτιού ενόσω ξύνεται.

Κι αυτός εδώ ο προκομμένος ο γιόκας μου ούτε και δαύτος νοιάζεται να σηκωθεί πουρνό πουρνό, μόνο πορδολογά φασκιοκουκουλωμένος και ρίχνει ύπνους τρικούβερτους. Αααχ...

Μωρέ, δεν κουκουλώνομαι κι εγώ να τον πάρω λιγάκι ακόμη...

Ξαπλώνει και σκεπάζεται αναστενάζοντας. Έπειτα από μάταιη προσπάθεια, ξανασηκώνεται.

Ωχ, μα πώς να κλείσω μάτι ο κακομοίρης έτσι που με τσιμπάνε οι πληρωμές, τα χρέη κι οι τσιριμόνιες του γιόκα μου... Ετούτος όμως χαμπάρι δεν παίρνει... Το μυαλό το 'χει στις μαλλούρες του, στις σούζες και στις κόντρες. Ακόμη και στον ύπνο του μηχανάκια βλέπει! Εεχ, κι εγώ αρρωσταίνω βλέποντας τους μήνες να κυλάνε και τα πανωτόκια να χοροπηδάνε.

Μας έχουνε κόψει και το ρεύμα, οι αθεόφοβοι... Ε, Γιούτσο! Γιούτσο! Σήκω βρε παιδάκι μου, σύρε άναψε κανένα κερί και φέρε τα κατάστιχα. Άιντε, να βάλω πάλι κάτω τα χρωστούμενα και να λογαριάσω και τους τόκους...

Ο Γιούτσος σηκώνεται μισοκοιμισμένος, φέρνει από μέσα ένα τεφτέρι κι ένα κηροπήγιο, του δίνει το τεφτέρι και του φέγγει.

Για να δούμε λοιπόν τι λένε τα τεφτέρια, πόσα και σε ποιους χρωστάω; Έχουμε και λέμε... Φου-που-α δεν απόδοσα,... Ωχ!... Θα κάνω ρύθμιση... Εν-φι-α... Αμάν! Μάλλον θα κάνω πάλι ρύθμιση... Δά-νει-α... Οουουχ! Άστα να κοκκινίζουν... Ας τα πάρει τα σπίτια η Τράπεζα... Γυ-ναί-κα... Τι 'ν' τούτο; *(στον Γιούτσο)* Ξύπνα και φέξε κοντύτερα, δε βλέπω!... *(ο Γιούτσος αναπηδά και σιμώνει)* «Οίκος μόδας Μάκη Γαργαλά»; Γαργάλα τα και περίμενε κι εσύ, Μάκη... Για-μά-χα... Άλλο πάλι αυτό... Γιαμάχα Παραδάκης... Από πού κι ως πού δώδεκα χιλιάδες στον Παραδάκη; Α, ήταν όταν αγόρασα του προκομμένου εκείνο το γιαπωνέζικο το μοτοσακό... *(γράφει)* Ωχ, αλίμονό μου ο καφερός, δε μου 'βγαζαν καλύτερα τα μάτια με... γιαπινέζες;

Ακούγεται ξαφνικά από το κρεβάτι ο Φειδίας να παραμιλά στον ύπνο του:

- ΦΕΙΔΙΑΣ Μμμ... Έι, φιλαράκι, μην ξηγιέσαι μπαμπέσικα! Τραβήξου στη λωρίδα σου!
- ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Άκου τον, άκου... Να ποια είναι η συφορά που μ' έβρηκε. Αυτός, παιδάκι μου, και στον ύπνο του κόντρες ονειρεύεται.
- ΦΕΙΔΙΑΣ *(κοιμισμένος)* ...πόσες γύρες λες να τρέξουν τα εντούρο;
- ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Τρεχαντούρο έχεις κάνει τον πατέρα σου... Να! *(τον φασκελώνει)* Κακό χρόνο να 'χεις! Άιντε να δούμε πού αλλού χρωστάω εκτός του Παραδάκη... Τρεις χιλιάδες για δισκόφρενα, τροχούς, εξάτμιση και μετατροπές στου Πονηρίδη.

- ΦΕΙΔΙΑΣ *(πάντα κοιμισμένος)* ...συνμάζεψε τη μηχανή και μην ξεχάσεις να της αλλάξεις τα λάδια.
- ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Εμένα μου το 'χεις βγάλει το λάδι, ρε άτιμε, που άλλοι με σέρνουν στα δικαστήρια κι άλλοι με φοβερίζουνε πως θα μου βγάλουνε το σπίτι στο σφυρί! *(Τον ταρακουνάει.)*
- ΦΕΙΔΙΑΣ Εεεεε! Τι 'ναι, ρε πατέρα; Τι σε τσίμπησε και μουρμουρίζεις και χτυπιέσαι όλη νύχτα;
- ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Ένας τοκογλύφος είναι χωμένος στα στρωσίδια και με τσιμπάει.
- ΦΕΙΔΙΑΣ Άσε με, χριστιανέ μου, νυχτιάτικα! Άσε με να ξεραθώ κομμάτι...

Αλλάζει πλευρό, κουκουλώνεται και ξανακοιμάται. Ο Στριμούρας τον κοιτάζει για λίγο, έπειτα κατευθύνεται προς το δρόμο. Ο Γιούτσος τον ακολουθεί μισοκοιμισμένος με το κερί.

- ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Κοιμήσου, κοιμήσου... Να ξέρεις όμως πως τα χρέη αυτά στο ξεροκέφαλό σου θα καταλήξουνε, αργά ή γρήγορα.

Ααχ! Βάι βάι κι αλίμονο!

Που να την πάρει και να την σηκώσει τη προξενήτρα που με κατάφερε να παντρευτώ τη μάνα σου! Μια χαρά ζούσα πέρα εκεί, στο χωριουδάκι μου... Τριγυρούσα ολημερίς ξέγνοιαστος κι άπλυτος, κι όπου μου 'κανε καρδιά έστρωνα και κοιμόμουν. Με τα μελίτσια μου, τις προβατίνες και τα τυρόγαλά μου... [Μόλις κοιμήθηκα λιγάκι με κάτι επιδοτήσεις που μας δώσανε, μ' έφαγε ο καημός να πάω κι εγώ στην πρωτεύουσα, να γίνω άρχοντας! Ξεπούλησα τα πράματα, μάζεψα των ομματιών μου και... να με!] Μ' έβαλε ο διάολος μετά και στεφανώθηκα την αδερφή του Πλούταρχου Οικονομέα, ... εγώ, ένας χωριάτης, εκείνη την πρωτευουσιάνα, ... από σπουδαίο σόι, που 'χει αναθραφεί μέσα στα λούσα, ... μεγαλοπιασμένη!

Ο Γιούτσος έχει απομακρυνθεί, τον περιμαζεύει.

Ε ρε κι όταν βάλαμε τα στέφανα, τελειώσαν τα παντρολογήματα, προχωράμε στο ψητό: πάμε και πλαγιάζουμε στο κρεβάτι, από τη μια εγώ, ζέχνοντας ούζο, τραγίλα και κοπριά, κι από την άλλη αυτή: αφράτη και μοσχομυριστή σα γαλακτομπούρεκο, φορώντας κάτι μισοκομμένες νυχτικές, αναστενάρισσα, ναζού,

τσαπερδονοκωλοσφουρίχτρα,... ίδια η Αγία Λαύρα! Πάω να πιάσω ν' αρχίσω τη δουλειά μου εγώ, για τη δόξα του Φειδουναίικου και όλου του Ξηρομέρου, τέλος πάντων, της λέω: «Έλα εδώ, κοκόνα μου, να σου δείξω πώς κανακεύουμε τις προβατίνες στο χωριό...» Μου λέει τότε αυτή: «Αρκουδάκι, βρωμάς! Να πας να πλυθείς!»

«Να πλυθώ;», της λέω, «Γιατί μάνα μου; Έφτασε το Πάσχα;» Να μην τα πολυλογώ, είδα κι έπαθα να βρω το μαλλιαρό να χωθώ ο καημένος...

Δε λέω πως ήταν ακαμάτρα, το δούλευε καλά το χεράκι της... στο ξόδεμα. Έβλεπα κι εγώ τα φουστάνια και τα τζοβαϊρικά που αγόραζε και της έκρενα: «Βρε γυναίκα, σα να μου φαίνεται πως παραπάει το μαλλιαρό...».

Ο Γιούτσος έχει πάει αλλού.

Εεχ, κι ύστερα, όταν αποκτήσαμε με το καλό το βλαστάρι μας, τον αγόραρο, αρχίσαμε να τσακωνόμαστε με την καλή μου τη γυναικούλα για τ' όνομα. Εκείνη ήθελε τ' όνομα του παιδιού να τελειώνει σε -ίδης, για να 'ναι, λέει, αρχαιοελληνικό! Κι έλεγε να το βαφτίσουμε Αριστείδη ή Αρχιμήδη ή... Του λόγου μου ήθελα το παιδί να πάρει τ' όνομα του παππού του του Φειδούνα. Τέλος πάντων, τα συμβιβάσαμε και τον εβγάλαμε «Φειδία».

Η κυρά είχε τον μάθαινε ολοένα στις αγκαλιές και στα κανακέματα:

«Πώπω, πώπω, πώπω, πώω,...

τι αγόρι έχω εγώ,

θα ψηλώσει ως εκεί πάνω

και στην κούρσα θα τον βάνω,

θα του κάνω τα καπρίτσια

να ζηλεύουν τα κορίτσια...

— τζουτζούκο μου!»

Κι εγώ με τη σειρά μου του 'λεγα:

«Ωρέ σήκω, Φειδάκο μ', Φειδάκο μ', κι άλλαξε...

Άιντε να πάμε στου χουριό στο Ξηρόμερο, Φειδία μου!

Ωρέ να σαλαγάμε, Φειδία μου, τ' αρνιά,

ωρέ στο Μπούμστο τα κριά- — ωρέ — κριάρια, παλικάρι μου...!

Πουτσαρά μου, φτου φτου φτου! Άει, γιόκα μ', και θα φοράς και την παλιά την κάπα του κυρού σ', να 'σαι όλου σκέρτσου και καμάρ'!...»

Ο πιτσιρίκος όμως μ' έγγραφε κανονικά... Τα λούσα κι οι κούρσες κι οι μηχανές μού τα 'φαγαν τα πράματα... Αχ, τι να κάμω τώρα ο δόλιος;

Ο Γιούτσος έχει αποκοιμηθεί παραπέρα με σβησμένο το κερί κι αλαφιάζεται.

Πού 'σαι συ, βρε χαμένε μήνα; Για δε φωτάς;

ΓΙΟΥΤΣΟΣ Αφεντικό, δεν έχει άλλο κερί...

ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Ωχού! Βρε συ, πάλι άναψες όλα τα κεριά εψές το βράδυ; Τώρα να σε πιάσω και θα δεις τι θα πάθεις, συφοριασμένε!

ΓΙΟΥΤΣΟΣ Δε φταίω εγώ, δε φταίω εγώ, η κυρά με πρόσταξε...

Βλέπει ξαφνικά από μακριά κάτι τύπους κουστουμαρισμένους να 'ρχονται.

ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Έλα δω! Έλα δω, σου λέω, βρε καραγκιόζη! Κρύψου, μέσα γρήγορα! Σκασμός! Σους! Σους! Ανάσα αν δε σου πω...

ΓΙΟΥΤΣΟΣ Τι 'ναι; Τι τρέχει;

Του βουλώνει το στόμα και λουφάζουν. Οι τύποι κοιτάζουν καχύποπτα το χώρο, κάτι συνεννοούνται κι απομακρύνονται.

ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Ουφ! Παρά τρίχα... Πω, πω, τι πήγα να πάθω... Παραλίγο να με πιάσουνε στα πράσα με τα κατάστιχα στο χέρι...

ΓΙΟΥΤΣΟΣ Τι 'ταν αυτοί αφεντικό;

ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Μάθαινε για να κατέχεις. Αυτοί οι νομάτοι ήτανε οι φοβεροί «Τρωικανοί», που ήρθανε τελευταία στην Αθήνα από την Τροία, για να ζητήσουν πίσω, λέει, κάτι χρωστούμενα από τον Τρωικό πόλεμο... Κι επειδή το κράτος πάει κατά διαόλου και δεν έχει χρήματα να τους δώσει, βγήκανε γύρα στα σοκάκια και κοιτάνε να σου τα πάρουν με το ζόρι άμα σε πετύχουν στο δρόμο. Σε τσιτσιδώνουνε κανονικά.

ΓΙΟΥΤΣΟΣ Πω πω πω... Μανούλα μου... Μα δε θυμάμαι κανέναν τέτοιον πόλεμο...

ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Σάμπως εγώ θυμάμαι; Αλλά λένε ότι κάποιος... Όμερος, κακό χρόνο να 'χει, δικός μας, έπιασε και τα μαρτύρησε όλα με το νι και με το σίγμα

σε βιβλίο, την «Ηλιθιάδα», ο ηλίθιος, και τώρα τρέχουμε και δε φτάνουμε... Άιντε τώρα να γυρίσεις πίσω όσα φάγαμε εμείς κι όλοι οι προηγούμενοι νοματαίοι... Λες και δε φτάνανε οι ντόπιοι οι λωποδύτες, έχουμε τώρα και τους ξένους. Πάει, χάλασε ο κόσμος... Μώρε έτσι μου 'ρχεται να ψηφίσω Κου-κου-έ...

ΓΙΟΥΤΣΟΣ Α, κι εγώ Κουκουέ ψηφίζω, αφεντικό, «για να υπερηχήσει το δίκιο του αργάτη ενάντια στη χαπιταλιστική εκμετάλλευση των κεφαλιοκρατών» — αυτό έκανα ένα τέρμηνο για να το μάθω.

ΣΤΡΙΜΟΥΡΑΣ Άει στο διάολο, ρε... Άει τράβα μέσα, κάνε καμιά δουλειά... Χάσου, μην πάρω τηλέφωνο τον πατέρα σου τον χρυσαυγίτη στο χωριό! Ουστ, από δω!

Αχ, δεν υπάρχει γλυτωμός... Σπάζω το κεφάλι μου μέρα-νύχτα πασχίζοντας να βγάλω άκρη και τίποτα δε βγαίνει... Αλλά, για στάσου, σα να μου φαίνεται ότι με τα πολλά κατάφερα να σκαρφιστώ ένα φοβερό κόλπο... Αυτό είναι, ...ναι!

Άμα καταφέρω να φέρω στα νερά μου κι αυτό εδώ το χ αίμα, πάει, σώθηκα μια και καλή. Κάτσε όμως πρώτα να τον σηκώσω... Πώς να τον κάνω τώρα να σηκωθεί γαλίφικα; Ε, πώς;

Έει, Φειδούκοο,... Φειδουλάκοο,... (φωνάζει ξαφνικά) Σούζααα!